

Posudek na práci Mgr et Mgr Kateřiny Milerské „Vnímání jinakosti ve školních třídách“

Máme před sebou opět jednou, po velmi dlouhé době dizertaci, která je promyšlená do hlubin, kterou si zaslouží práce učitele, protože žák či student není materiál, určený k podsouvání hodnot, ale je to bytost, která nalezením sebe samé může nazírat a bezprostředně pochopit potřeby jedince z jeho vnitřního uzpůsobení, právě proto, že našla cesty k tomuto cíli, to je cesta fenomenologických vhledů, které za sebou zanechali myslitelé, jako Husserl, Lévinas, Heidegger, Merleau-Ponty a mnozí další. Kolegyně vhlédla do fenoménů, které nejsou jednoduché pro bezprostřední sdílení učitelem samým, aby pak mohl tyto předpoklady ve výuce uplatňovat každodenně. Její vědeckým problémem je jeden z nejdůležitějších, dosud jen málo pochopených fenoménů, mezi které patří „jinakost“ – alteritas, vzhledem k tomu, že žijeme v planetární době, kdy se milióny lidí na Zemi stěhují z místa na místo; a nejen proto. Uvědomuje si, že absolutnost Jiného, s nímž musí počítat každý člověk, natož učitel, je problémem v tom, že takovým se nestáváme z rozkazů našich ministerských úředníků, ale jen z hlubokého a bytostného porozumění podstatě člověka, která není jen Animus rationale zvířetem rozumným, jak si to myslí většina jen technicky vzdělaných jedinců v decizi států i celé planety. Pochopit Jinakost si vyžaduje provést transcendentální epoché, tj. vycházet z počátků, které se rodí, pochopit intence v jejich propojení s tzv. „objektivním světem“, porozumět tomu, jak vznikají noeze ve fenomenologii vnitřního časového vnímání, pochopit smysl, který s sebou noeze vnášejí do noemat, aniž by o tom vědecké společenství vědělo. Tento základ pak umožňuje porozumět i asymetrické zodpovědnosti, kterou dnes nemá většina světových politiků, jak se můžeme přesvědčit z jejich rozhodování o celé planetě. Práci nechybí i diachronní vhléd, jenž autorka dobře propojuje se synchronním, např. s problémem inkluze. Velmi šťastná je problémová vsuvka o úloze tělesného schématu, jenž přináší fenomén současné sukcesivity a simultaneity tělesných procesualit s duševními a duchovními, což je téma, které se málokdy ukazuje v teorii výchovy. Jde v podstatě o fenomén celku z hlediska „chóra“, nikoli „topos“. Jde skutečně o práci objevnou a odvážnou, protože není tolik prací, které by tyto otázky probouzely jakožto témata velmi podstatná pro pedagogiku i obecně pojatý život. V každém případě, fenomén jinakosti, by se měl stát povinnou součástí výchovy a vzdělání na všech stupních školské soustavy, protože si to vyžaduje dokonce i stav současně rozdělené společnosti ve většině západních zemí, kde kartesianismus nepřestal být základem vědy. V každém případě doporučuji práci k obhajobě a dovolím si autorce položit velmi obtížnou

otázku do rozpravy: Vysvětlete nám tyto fenomény: reálně imanentní, reálně transcendentní, reálně imanentní a reálně transcendentní.

V Praze dne 21.7. 2024

Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.